

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžik/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 1015201139
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1015201139.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa) JUDr. Dušan Ďurík, advokát s.r.o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, 851 01 Bratislava, IČO: 36 866 571, právne zastúpený MF Legal s.r.o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného číslo: KM-OLVS-29/2015/RK zo dňa 6. mája 2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/169/2015-45 zo dňa 8. februára 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/169/2015-45 zo dňa 8. februára 2018 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. KM-OLVS-29/2015/RK zo dňa 6. mája 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania pred správny súdom aj pred kasačným súdom.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. KM-TO-2015/001291-004 zo dňa 06.03.2015, ako prvoinštančný správny orgán, nevyhovel žiadosti žalobcu zo dňa 23.02.2015, ktorou žiadal o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“), pretože jej meritum sa týka rozhodovacej činnosti orgánu činného v trestnom konaní a v prípade bodov číslo 1 a 2 sprístupnenie informácie zároveň ohrozuje právom chránený záujem.

2. Na rozklad žalobcu žalovaný rozhodnutím č. KM-OLVS-29/2015/RK zo dňa 06.05.2015 rozklad zamietol a rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu potvrdil.

II.

Konanie na krajskom súde

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu ako nedôvodnú.

4. V odôvodnení krajský súd poukázal na skutočnosť, že § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. síce stanovuje všeobecne povinnosť zverejňovať určité rozhodnutia policajta v prípravnom konaní (aj rozhodnutia o zastavení trestného stíhania), zároveň však predvída stav, kedy by sprístupnenie takéhoto rozhodnutia mohlo znamenať ohrozenie iným právnym predpisom chráneného záujmu a potom zakotvuje legálnu možnosť pre povinnú osobu takéto informácie nezverejniť. Z gramatického ako aj logického výkladu tohto ustanovenia zákona č. 211/2000 Z.z. (ako aj účelu zákona) jednoznačne vyplýva možnosť pre povinné osoby obmedziť, resp. nesprístupniť také informácie, ktorých zverejnenie zakazuje osobitný zákon alebo ak ide o informácie, ktorých zverejnením by boli ohrozené určité práva a právom chránené záujmy.

5. Takto tomu bolo aj v danom prípade, keď povinná osoba a aj žalovaný nevyhoveli žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácií práve s poukazom na možnosť ohrozenia práv a právom chránených záujmov v prípade poskytnutia požadovaných informácií žalobcovi. Podľa presvedčenia krajského súdu svoje rozhodnutia správne právne podriadili pod predmetné zákonné ustanovenie, ktoré síce vo všeobecnosti nariaďuje povinnosť zverejniť rozhodnutia prijaté policajtom v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku, ale zároveň dáva povinnej osobe legitímnu možnosť takéto informácie neposkytnúť. Povinná osoba vyhodnotila všetky skutočnosti ohľadom žiadaných informácií a po oboznámení sa s písomnosťou zo dňa 06.03.2015 - podkladom k žiadosti žalobcu o poskytnutie informácií vypracovanej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Prezídium policajného zboru, národnou kriminálnou agentúrou rozhodla sa ich žalobcovi ako oprávnenej osobe nesprístupniť.

6. Záujem verejnosti (žalobcu - oprávnenej osoby) na sprístupnení určitých informácií musel byť v danom prípade povinnou osobou zároveň posúdený aj z hľadiska dôležitosti a významu takýchto informácií pre iné trestné konania, v ktorých by mohol byť ich zverejnením oprávnenej osobe ohrozený právom chránený záujem (záujem štátu, ale aj verejnosti) na objasnení iných trestných konaní vyšetrovaných v rámci celého komplexu trestných konaní tzv. kauzy Gorila.

7. Podľa názoru krajského súdu povinná osoba aj žalovaný z hľadiska výkladu § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. vec správne právne posúdili a zároveň svoje rozhodnutia dostatočne jasne a zrozumiteľne odôvodnili, a to tak z hľadiska nevyhovenia žiadosti o ich sprístupnenie s poukazom na možné ohrozenie práv a právom chránených záujmov v iných trestných konaniach (v rámci kauzy tzv. Gorila), ktoré prebiehajú a nie sú ešte ukončené, ako aj z hľadiska toho, prečo v iných trestných konaniach (kauzy Gorila) informácie obdobného charakteru žalobcovi povinnou osobou poskytnuté boli. Krajský súd je názoru, že napriek množstvu použitých cudzích a odborných výrazov, náročným vetným konštrukciám v oboch preskúmaných rozhodnutiach ich odôvodnenie nevybočovalo z medzí primeranej zrozumiteľnosti a museli poskytnúť žalobcovi (osobe znalej práva) uspokojivé vysvetlenie dôvodu, prečo nebolo jeho žiadosti vyhovené, a to aj s poukazom na už skôr mu poskytnuté informácie v iných trestných konaniach kauzy tzv. Gorila na základe jeho žiadostí o poskytnutie informácií. Žalobca z odôvodnení preskúmaných rozhodnutí musel jednoznačne identifikovať dôvod nesprístupnenia mu požadovaných informácií.

8. Čo sa týka namietanej nepredvídateľnosti rozhodovania žalovaného a povinnej osoby v prípade predmetnej žiadosti o poskytnutie informácií žalobcovi, ktorý poukázal na skutočnosť, že v obdobných prípadoch jeho žiadosťami o poskytnutie informácií vo veciach kauzy tzv. Gorila povinná osoba vyhovel, krajský súd vzhľadom na v napadnutom rozhodnutí žalovaného podané odôvodnenie tejto námietke neprisvedčil. Žalovaný podľa názoru krajského súdu v rozhodnutí podrobne svoj postoj odôvodnil a uviedol, že požadované informácie komplexne vyhodnotil vo vzťahu k existencii veci tzv. kauzy „Gorila“, ktorá je tvorená viacerými, síce samostatnými trestnými konaniami, ktoré však nemožno

od seba oddeliť. V prípade iných žiadostí žalobcu týkajúcich sa trestných konaní tzv. kauzy Gorila, v ktorých došlo k sprístupneniu požadovanej informácie, žalovaný uviedol, že predmet týchto trestných konaní bol individuálny, s vykonaním dôkazov, viažucich sa ku konkrétnemu výroku rozhodnutia, nemajúcich podstatný vplyv k iným konaniam danej kauzy a preto mohli byť takéto informácie žalobcovi - žiadateľovi sprístupnené. Naopak v prípade predmetnej žiadosti (body 1, 2) povinná osoba vyhodnotila vzhľadom na predmet týchto trestných konaní v súvislosti s ostatnými prebiehajúcimi neukončenými vecami kauzy tzv. Gorila, že ich sprístupnením by došlo alebo mohlo dôjsť k ujme na záujmoch štátu - riadnom vyšetrení danej trestnej kauzy. Taktiež krajský súd jednoznačne bral na zreteľ pred právom žalobcu na poskytnutie informácie záujem Slovenskej republiky na odhaľovaní trestnej činnosti a potrestaní páchatel'ov, ktoré by mohlo byť zverejnením žiadaných informácií ohrozené.

9. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 168 S.s.p. tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

10. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Podľa názoru žalobcu výklad § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. prezentovaný žalovaným je nesprávny a v rozpore s účelom zákona. Trestný poriadok a ani iný osobitný zákon neobsahuje explicitný zákaz sprístupňovať rozhodnutia policajta vydané v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku, a preto dôvod na odmietnutie poskytnutia informácií nie je daný.

11. Žalobca poukázal na to, že dôvodom na nesprístupnenie požadovaných informácií musí byť ohrozenie konkrétnych, individuálnych práv a právom chránených záujmov. Žalovaný však len poukázal na možnosť ohrozenia priebehu vyšetrovania „kauzy gorila“ bez uvedenia ohrozenia konkrétnych práv a právom chránených záujmov.

12. Povinné osoby nesprístupňujú informácie o prebiehajúcich konaniach kedy hrozí možnosť ovplyvňovania orgánov činných v trestnom konaní v ich rozhodovaní, a to za účelom ochrany ich nezávislosti a nestrannosti, avšak povinné osoby sprístupňujú informácie o výsledku ich rozhodovacej činnosti, čím sa myslí konečné rozhodnutie vo veci.

13. Sťažovateľ je názoru, že žalovaný riadnym spôsobom neodôvodnil nesprístupnenie ním požadovaných informácií najmä v súvislosti s výkladom výnimky v zmysle § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z., a preto navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že námietky žalobcu považuje za irelevantné, ktoré nie sú dôvodom na zmenu napadnutého rozsudku, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

15. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, a preto rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.03.2019 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

16. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutí správnych orgánov, ktorými žalovaný potvrdil prvoinštančné rozhodnutie, ktorým sa nevyhovelo žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 Z.z.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona č. 211/2000 Z.z. povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy.

Podľa § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie

17. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, dospel k záveru, že je potrebné napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušiť, pretože nie je v súlade so zákonom.

18. Kasačný súd má za potrebné uviesť, že rozhodnutie správneho orgánu musí mať zákonom ustanovenú formu, ktorú predstavujú obsahové a formálne náležitosti. Správny poriadok upravuje všeobecné náležitosti rozhodnutia, ktoré zároveň predstavujú minimálny štandard správnych rozhodnutí. Obsahovými náležitosťami sú výrok, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku. Zákon so zreteľom na logickú štruktúru rozhodnutia ustanovuje poradie jednotlivých častí v jeho písomnom vyhotovení. Jednotlivé časti musia byť aj formálne oddelené, aby nedošlo k situácii, že rozhodnutie by bolo nepreskúmateľné.

19. Výrok je najdôležitejšou časťou rozhodnutia, pretože obsahuje rozhodnutie vo veci, ktorá musí byť jednoznačne špecifikovaná. Výrok musí byť formulovaný presne, určito, stručne a musí úplne vyjadrovať vyriešenie veci, ktorá je predmetom správneho konania. Z výroku musí byť predovšetkým zrejmé, čo bolo predmetom rozhodovania, na základe akého právneho predpisu a ktorého ustanovenia správny orgán rozhodoval.

20. Ďalšou obsahovou náležitosťou rozhodnutia je jeho odôvodnenie. Odôvodnenie plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán reagovať na dva okruhy problémov, a to na skutkové okolnosti a právne posúdenie veci. Za skutkové okolnosti treba považovať najmä skutočnosti,

ktoré boli nepochybné zistené, a ich právny význam. Právne posúdenie veci znamená, že správny orgán subsumuje zistený skutkový stav pod príslušné ustanovenie hmotnoprávneho predpisu. Medzi právnym posúdením a skutkovými zisteniami musí byť logický vzťah. Právne posúdenie veci musí obsahovať konkrétny odkaz na príslušný právny predpis, z ktorého správny orgán vo výrokovvej časti rozhodnutia vychádzal a z ktorého vyvodzuje svoje právne posúdenie. Nestačí len citácia príslušného ustanovenia, ale je žiaduce, aby sa vyložil aj obsah právnej normy, aby účastníci pochopili vzťah medzi skutkovým zistením a právnym posúdením.

21. V nadväznosti na uvedené kasačný súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu uvedené zákonné kritéria nespĺňajú. Uvedeným nedostatkom trpí aj napadnutý rozsudok krajského súdu.

22. K veci kasačný súd uvádza, že povinná osoba v dôsledku nevyhovenia žiadosti, hoci len z časti, musí vydať písomné rozhodnutie podľa § 18 zákona č. 211/2000 Z.z. V tomto rozhodnutí odôvodní, prečo nesprístupňuje určité časti dokumentov, či informácie ako také. Z hľadiska následnej preskúmateľnosti rozhodnutia nepostačuje, ak povinná osoba len odkáže na príslušné ustanovenie zákona č. 211/2000 Z.z. Spolu s každým jednotlivým obmedzením poskytne žiadateľovi sprievodnú informáciu, ktorá úzko súvisí s požadovanou informáciou, najmä informáciu o jej existencii, pôvode, počte, dôvode odmietnutia sprístupniť informáciu, o dobe, počas ktorej odmietnutie sprístupnenia informácie trvá a kedy bude tento dôvod odmietnutia opätovne preskúmaný. Poskytnutie sprievodnej informácie napomáha realizácii pravidla dočasnej ochrany informácií, ktoré znamená, že akonáhle zanikne dôvod obmedzenia, povinná osoba musí na žiadosť informáciu sprístupniť. Vďaka sprievodnej informácii by preto žiadateľ mal vedieť, kedy zanikne dôvod na obmedzenie prístupu k informáciám, a kedy môže podať novú žiadosť. Sprievodná informácia sa svojou povahou de facto prekrýva s odôvodnením obmedzenia sprístupnenia informácie v rozhodnutí.

23. V danom prípade žalovaný nevyhovel žiadosti sťažovateľa z dôvodu, že sprístupnenie informácie ohrozuje právom chránený záujem. V odôvodnení však prvoinštančný správny orgán ako aj žalovaný len poukázali na možnosť ohrozenia priebehu vyšetrovania „kauzy Gorila“, bez toho aby uviedli a individualizovali ohrozenie konkrétnych práv alebo právom chráneného záujmu. Žalovaný v odôvodnení rozhodnutia nepodal sťažovateľovi jasné a relevantné vysvetlenie k ohrozeniu akého konkrétneho práva alebo právom chráneného záujmu by sprístupnením požadovaných informácií došlo, a teda žalovaný nevyvetlil z akého dôvodu nebolo žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácií vyhovené.

24. Najvyšší súd už opakovane vo svojich rozhodnutiach vyslovil záver, že odôvodnenie rozhodnutia orgánu verejnej správy o nesprístupnení informácií musí obsahovať logickú, právnu a presvedčivú argumentáciu. Z odôvodnenia rozhodnutí žalovaného však konkrétne dôvody a logické závery, ktoré by mohli sťažovateľa presvedčiť o formálnych a materiálnych prekážkach brániacich v sprístupnení ním požadovaných informácií, nevyplývajú. Žalovaný v odôvodnení napadnutých rozhodnutí iba vo všeobecnej rovine bez potrebnej konkretizácie uviedol svoj právny záver. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5SŽi/1/2009 zo dňa 03.11.2009 podľa ktorého, „Podľa hore citovaného ust. § 47 ods. 3 Správneho poriadku v spoj. s § 18 ods. 2 a § 22 ods. 1 zák. č. 211/2000 Z.z. platí, že správny orgán v odôvodnení svojho nevyhovujúceho rozhodnutia uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, ktorým nebolo vyhovené žiadosti o sprístupnenie informácie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia. Na základe uvedeného pre Najvyšší súd z ustanovenia § 47 ods. 3 vyplýva záver, že v rozhodnutí podľa § 18 ods. 2 zák. č. 211/2000 Z.z. (tzn. že sa žiadosti o sprístupnenie informácií nevyhovuje) musí byť jasne, precíznym spôsobom a konkrétnym právnym ustanovením špecifikovaná prekážka, ktorá bráni žalovanému v sprístupnení celého, resp. čo len časti požadovaného materiálu, ale tiež skutočnosti, ktoré boli podkladom na rozhodnutie a rovnako jasná odpoveď, aké úvahy žalobca akceptoval a prečo pri prijímaní svojho odmietavého rozhodnutia.“

25. Kasačný súd na základe vyššie uvedených záverov konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobu zamietol. Pretože samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ale z uvedených dôvodov pristúpil k zmene rozsudku krajského súdu a v súlade s ustanovením § 462 ods. 2 S.s.p. k zrušeniu preskúmaného rozhodnutia žalovaného. V ďalšom konaní bude povinnosťou žalovaného postupovať vo vyššie načrtnutej línii v súlade so zákonom č. 211/2000 Z.z. a vo veci opätovne rozhodnúť. Právnym názorom kasačného súdu je orgán verejnej správy viazaný (§ 469 S.s.p.).

26. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že úspešnému žalobcovi priznal voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania na krajskom súde a kasačnom súde rozhodne podľa ustanovenia § 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 175 ods. 2 S.s.p. krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

27. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyselne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.